

Hanna Holopainen vihr

Kirjallinen kysymys Safe Schools Declarationin toteuttamisesta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Hyökkäykset kouluja ja koulutusta vastaan ovat valitettavalla tavalla yleistyneet maailman konfliktialueilla. Education Under Attack 2018 -raportin mukaan vuosina 2013—2017 tapahtui yli 12 700 hyökkäystä, joissa vahingoitettiin yli 21 000 oppilasta ja opettajaa. YK:n pääsihteerin Lapset aseellisissa konflikteissa -raportti tältä vuodelta listaa muun muassa 192 hyökkäystä Afganistanissa, 34 hyökkäystä Keski-Afrikan tasavallassa ja 113 Syyriassa.

Hyökkäykset koulutusta vastaan tarkoittavat väkivallan käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu oppilaisiin, opettajiin, tutkijoihin, kouluja ylläpitäviin henkilöihin tai virkamiehiin. Kyse voi olla myös koulurakennusten tai koulumateriaalien tuhoamisesta. Lisäksi konfliktialueilla koulutukseen tarkoitettuja rakennuksia otetaan usein sotilaskäyttöön. Koulutusta vastaan hyökkääjät ovat niin valtiollisia toimijoita kuin aseellisia ryhmiä.

Koulutukseen kohdistuvat hyökkäykset tappavat, aiheuttavat koulusta pois jäämistä, opettajakatkoa ja pitkäaikaisia keskeytyksiä koulujen ja yliopistojen toimintaan. Tällä on vakavia ja pitkäaikaisia negatiivisia vaikutuksia koko yhteiskuntaan.

Kansainvälinen Safe Schools Declaration ja julistukseen liittyvä Guidelines for Protecting Schools and Universities from Military Use during Armed Conflict laadittiin työkaluksi, jonka avulla kansainvälinen yhteisö voi järjestelmällisellä tavalla toimia koulutukseen kohdistuvien hyökkäysten vähentämiseksi. Suomi allekirjoitti julistuksen heti sen laadinnan yhteydessä toukokuussa 2015. Syyskuussa 2019 julistusta oli tukenut 96 valtiota.

On kuitenkin epäselvää, onko Suomi integroinut Safe Schools -julistuksen mukaiset toimintatavat osaksi sotilasviranomaisten doktriinia tai edistänyt julistuksen laajempaa hyväksymistä ja toteuttamista kumppanimaissa. Esimerkiksi Tanska, Ecuador, Uusi-Seelanti ja Sveitsi ovat päivittäneet puolustusvoimiensa ohjeistuksen suojaamaan kouluja sotilaskäytöltä. Norja ja Iso-Britannia ovat päivittäneet puolustuspoliittisia linjauksiaan vastaamaan sitoumusta. Konfliktimaissa julistuksen toimeenpanolla on todettu olleen selkeitä myönteisiä vaikutuksia koulutuksen suojaamiseen hyökkäyksiltä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 424/2019 vp

Miten hallitus aikoo edistää Safe Schools Declarationin toimeenpanoa puolustusvoimien ja esimerkiksi rauhanturvaoperaatioiden käytännöissä ja koulutuksessa ja

miten hallitus aikoo edistää Safe Schools Declarationin tukemista ja toimeenpanoa Suomen kumppanimaissa?

Helsingissä 20.12.2019

Hanna Holopainen vihr